

LO TEATRO CATALÁ

ANUNCIS
Y RECLAMS:

A
PREUS CONVENCIONALS

PERIÓDICH SETMANAL INDEPENDENT

de literatura, art, noticias y anuncios.

DESTINAT PRINCIPALMENT A FOMENTAR LO PROGRES
E INTERESSOS DEL TEATRO DE CATALUNYA

Director: D. JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer Aribau

95, 3.er 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ.

En Barcelona. . . . . 1 pesseta trimestre.
Fora. . . . . 1'50 » »

PREU DE CADA NÚMERO.

Número corrent. . . . . 10 cènts.
Id. atrassat. . . . . 15 »

À LA PREMPSA.

LO TEATRO CATALA saluda á la Prempsa tota de nostra patria, y li prega que vegi sols en nostra publicació un defensor dels interessos morals y materials del Teatro de nostra estimada Catalunya.

NOSTRE PROPÓSIT.

Amants, com lo qñi mes, de las glorias catalanas, creyém que no es pas una de las menys importants la que, per graus, va guanyant cada día lo nostre Teatro regional.

Ja no es un á Barcelona, ja son dos los colisséus de primer ordre ahont se representarán obras escrites en nostre matern idioma; y si be es de dordre que aquest esclat poderós hagi previngut per causa d'una desavinensa, també es veritat que, en son fondo, se regoneixia com á precisa la necessitat de que fossen dos los escenaris ahont se representessen obras escrites en catalá.

Mes com que, desgraciadament, no sempre es la prudencia la lley que regula los actes de las personas, fins de las mes ilustradas, tot just comensan, ó fa poch que han comensat sa tasca los dos teatros catalans, quant ja—com remors de próxima tempesta—se nota en alguna part de la Prempsa l'apassionament en favor d'un ó altre dels dos teatros; y á prevenir los perills que pot portar aquet desviament de lo que sia just y equitatiu, s'encamina lo nostre periódich, ab ferm propósit de posar las cosas en son lloch, analizar los assumptos que 's discuteixin, y donar, ab viu relléu, la rahó á qui la tin-

gui, á fi y efecte de que ab manvas males arts no 's traniivera, y no 's perjudiqui en lo mes minim al nostre Teatro regional, que, com havem dit, desitjem que, alcansi en lo venider la major gloria possible.

Pera lograrho donarém compte de tots los estrenos; publicarém críticas de totas las obras que representin, quals críticas serán degudas á distingidíssims escriptors catalans, que ja'ns han ofert generosament sa cooperació, y procurarém que may una sola personalitat, per particulars conveniencias, ó per lo que sia, puga enfosquir injustament la fama de ningú ab sos apassionaments, ó ab sas maneras impropies de veure l'Art y la bellesa escénica.

Segurs póden estar, donchs, autors y actors de Novetats y de Romea, de que aquet periódich será sols mirall, ahont, bo ó dolent, s'hi reflectará quant en abdos colisséus puga ser beneficiós á la veritat y al progrés gloriós del Teatro de la nostra patria; aixís com també ha de ser de teme, pera tots, la necessitat en que 'ns veurém de donar publicitat á tot quant puga ennuvolat ó descompassar lo camí de gloria d'aquet Teatro regional, que tant estimém.

L'abús que fins ara s'ha vingut fent de donar per originals obras traduhidas del francés y fins del castellá sens publicarho, será descubert per nosaltres y posada la defraudació á la pública atenció; aixís com també donarém compte dels plágis verdaderament tals en que pogués incorre qualsevol dels fomentadors del Teatro catalá.

A la major brevetat possible disposarém un apartat en lo qual se donará compte de totas las representacions d'obras catalanas que 's dongan en las quatre provincias del Principat, procurant averiguar fins las que, en los mes petits poblets, passen, de vegadas, desapercubudas per los administradors de las Galerías encarregadas del cobro de sos drets de propietat.

Publicarém retratos y biografías dels artistes ca-

taláns que á tant mereixement arribin, y á mida que 'ns vágin acudint medis que pугan afavorir la prosperitat de nostre ja poderós Teatro, los anirém posant en práctica, pera que párin en gloria y profit de quants á son enaltiment contribuheixin.

Ab tots sos antecedents y consecuencias, tal es nostre propósit: falta ara sols, donchs, que 'l públich, dispensant ferm ausili á nostra publicació, nos ajudi en la que no duptém que 'ns ha de ser difícil tasca.

LA REDACCIÓ.

UNA CRÍTICA DEL SENYOR IXART

Dolèntnos en l' ànima, várem llegir fa pochs dias en lo diari *La Vanguardia*, la crítica que 'l Sr. Ixart feu del drama *Lo castell y la masía*, original del més il·lustrat y notable juriconsult Sr. D. Conrat Roure.

Fonda tristesa nos va causar lo d' haver llegit son escrit. May, en tants anys comportem de llegir periódichs, haviam vist una revista mes apassionada, mes injusta y mes plena d' inexactituds que la expressada.

Lo Sr. Ixart, que nosaltres creyem poder tenir per un cavaller, no pot ignorar de cap manera que hi ha tres modos d' ofendre á las personas: lo primer, ab insults que castiga 'l códich; lo segon, ab indirectas ó reticencias; y lo tercer, ab lo tó depreciatiu que 's pot estendre per tot un escrit, fentho, si 's vol, de manera que l' ofés no puga reclamar de cap modo legalment, ab tot y qu' ell se 'n senti la ferida á la ànima.

Si d' aquesta última manera ha volgut lo senyor Ixart mortificar al Sr. Roure, crega que 'ns sembla que ho ha d' haver lograt ab tota certesa y en tant grau com ell pogués desitjar al escriure sa depreciativa revista.

May—ho tornem á repetir—may haviam vist una crítica de tan baix vol. Trova que las rocas eran *de cartró* (devia voler que fossen de pedra de Montjuich): trova, ó deu voler dir, que la obra está mal versificada, perque «ferro» consona ab «enterro» y ab «erro» y ab «desterro»: trova, en fi, cosas tan impropies de un crítich de miras enlayradas, que, com ja havem dit, nos várem entristir, perque era un' altra la consideració que voliam que 'ns meressés lo Sr. Ixart, al qui desitjariam véurel mirar de fit á fit al sol y volar alt com las áligas, en lloch de lliscar fregant de ventre á terra com los falsiots.

Rés dirém al Sr. Ixart de que li agradi ó no li agradi 'l drama: aixó es potestatiu de cada hù, y fins hi ha un ditxo que diu que una unsa no es bona pera tothom; mes forsós li es á tota persona imparcial concedir que 'l Sr. Ixart ha estat apassionadíssim, per fins que ell se deu saber, al escriure la desdixada revista del últim drama del Sr. Roure.

Lo que comproba la parcialitat que 'l domina, ó l' odi que satisfá, ó la mira que porta, es que repetidas vegadas diu en la revista, que tot lo que li sembla malament «*ja Romea!*»; y ho repeteix tantas vegadas, que, al cap y al fi, més que contra 'l senyor Roure, va l' escrit contra la Empresa del esmentat colisséu.

Inútil creyém lo d' intentar probar al públich que 'l teatro Romea no té cap culpa de que 'ls dramas que s' hi representan sian dolents; perque 'ns sembla molt natural que 'ls empressaris de dit teatro vulguin que 'ls dramas que 'ls autors los hi entregan sian los millors del mon. Mes ja compren lo senyor Ixart que quan un autor, ab la reputació literaria que té D. Conrat Roure, presenta obra á una Empresa, aquesta, si te cultura, no pot fer mes que acceptarla incondicionalment, encara que la obra resulti dolenta; de la mateixa manera que al senyor Ixart li admet una revista lo director del periódich ahont escriu, encara que aquesta revista siga tan estrambótica com la que acaba de fer de la última obra dramática del Sr. Roure.

Hi ha que dir, ademés, que lo de voler fer constar que tot lo qu' es volent «*ja Romea!*» cau per la seva base, ja que á Romea s' hi han representat, no una, sino moltes obras d' amichs del Sr. Ixart, qu' ell mateix las ha trovat superbas y las ha calificadas fins de maravellosas, per lo qual, comprobát per lo mateix sarcástich crítich, resulta qu' es absolutament fals que á Romea s' hi representin sols cosas dolentas.

Acaba de manifestar per complert la parcialitat deliberada del Sr. Ixart, lo veure que ni á una sola cosa dona consideració en la seva revista.

Diu que 's veuen rocas *de cartró* (errantse en aixó com en tot, perque sens dupte son de tela, ó, mes ben dit, pintadas sobre tela), en lloch de dir que pocas obras com *Lo castell y la masía* s' han posat en lo teatro Romea ab tanta propietat com aquesta última, puig es preciosa la decoració del bosch, ahont s' hi alsa la «Creu de ferro», com ho es un saló de un castell feudal; decoracions abduas pintadas per D. Felix Urgellés, que son alabadas sense excepció por tothom qui va á Romea á veure *Lo castell y la masía*, mentres que 'l Sr. Ixart, per tot afalách diu no mes en sa revista que aparegueren unas *rocas de cartró*.

Perdónins lo senyor crítich si havem procurat tant que ressaltés la parcialitat demostrada en sa última revista: lo nostre ideal es tot que 'l Teatro Catalá prosperi, y no volem que apassionaments ó miras determinadas en favor dels uns ó dels altres, destrueixin son hermós edifici, que volem veure arribar á son coronament ab tota la magestat possible, y créguins lo Sr. Ixart, qualsevol que llegeixi son últim escrit, dirá, al menys, que llassos amistosos de tothom coneguts, inclinan lo criteri de dit senyor en sentit favorable al nou teatro catalá establert en lo colisséu del Sr. Elías.

No així 's dirá de nosaltres: lo millor tirabuquet

no pesará mes fidelment que nostras revistas los mérits ó los desmérits de las obras que se representan tant en Novetats com en Romea; y, pera que igual fassi tothom, en lo possible, serem implacables en descubrir y fer notar al públich las causas que inspirin los escritos ab que s' intenti trasvalsar la opinió, ó torsarla de la drete vía que té de seguir, si vol ésser lleal y justa.

Lo qui humilment firma aquest escrit y la Redacció tota de LO TEATRO CATALÀ, no volem que la divisió, que, nó desgraciadament, sino afortunadament, s' ha verificat entre autors y artistas catalans, siga perjudicial, sino beneficiosa al teatro de nostra terra; y escritos apassionats com lo del Sr. Ixart, de cap manera poden portar á la concordia necessaria, sino mes bé á rencors y perillosas disputas, que tots los bons amants de Catalunya havem de procurar que s' evitin.

J. BRÚ SANCLEMENT.

LO CASTELL Y LA MASÍA

DRAMA EN 3 ACTES Y EN VERS, DE D. CONRAT ROURE.

Plé de gom á gom lo teatro Romea en lo día de la inauguració del Teatro Català, juntá en sa platea palcos y galerías un públich distingidíssim, compost principalment de literats y artistas, y lluhint en gran número las senyoras y familias de la mes triada societat barcelonina.

L' obra fou molt ben presentada.

Una decoració de bosch entre rocám y un' altra qu' es la gran sala d' un castell feudal, obra del distingit pintor D. Felix Urgellés, foren la artística representació del lloch ahont debía desenrotllarse l' acció del drama.

Entrant ara al anàlisis del mérit d' aquesta última producció del Sr. Roure y trovantnos agobiats per la falta de temps, ab permís de son autor nos atrevim á fernos nostra la revista que d' ella inserta lo setmanari *La Tomasa*, periódich de que es director D. Anton Ferrer y Codina, un dels mellors autors dramátichs ab que compta lo Teatro Català de Novetats.

Veus aquí, donchs, la revista que insertem gustosos per assimilarse molt al concepte que també nosaltres nos havem format de *Lo castell y la masía*:

«Lo ser día d' inauguració del Teatro Català, lo tenir lloch un estreno, y lo serho d' una obra del reputadíssim autor de *Clarís*, van ser motius més que bastants pera que 's vejés plé d' una distingida concurrència lo clàssich teatro del carrer del Hospital,

Lo Sr. Conrat Roure gosa d' una justíssima reputació com á poeta y com á autor dramátich venint á demostrar una vegada més la justicia del calificatiu, lo éxit obtingut per la última creació de son privilegiat ingeni.

Lo drama *Lo castell y la masía*, estrenat deu ó dotse anys abans hauria sigut un aconxeixement: avuy que las exigencias en art dramátich navegan per rumbos distints dels d' aquella época, resulta lo nou drama del Sr. Roure, com si diguéssim: un xich *trasnoch*at y es perqui li falta aquell sabor d' actualitat; aquella fisonomia realista del melodrama francés d' avuy. L' espectador ara vol trovar en lo teatro, escrit ab cadencio-

sos versos, lo que passa á casa seva; ho vol veurer trasportat á las taulas, y descompost en actes y en escenas.

Justificació de los motius que deixem exposats es que la última obra del Sr. Roure seduheix en la forma, deixant algo que desitjar en lo fondo; no per defecte d' estructura sino per la índole romántica que tan en moda estava en temps de *Las joyas de la Roser*, *Tal farás tal trobarás*, *Lo Gefe de la Coronela*, etc., obras totas que varen contar per centenars lo nombre de sas representacions y que avuy lo públich hi brillaria per sa ausencia.

Lo Mestre Feliu, del no menos pon lerat poeta don Pere Antón Torres, adoleixia dels mateixos defectes, si es que defectes poden anomenarse, per qual motiu va passar com un meteoro per la escena catalana.

Aquesta escola, á la qual perteneix *Lo castell y la masía*, permet un lirisme que lo públich d' avuy que viu una vida febril no vol admetre; los aconxeixements s' han de succehir ab rapidés vertiginosa y la parola, que ab tanta atenció s' escoltava en altre temps y á la que deuen sa immortalitat los antichs y grans poetas, avuy apenas s' escolta, y l' espectador busca l' acció allá ahont avans hi buscaba los raudals de poesia.

Lo primer acte del drama del senyor Roure es un modelo, respectant la índole de la obra, podent figurar á primera línea en lo estens repertori regional.

Mérit indiscutible també es, sobre un argument reduhidíssim y senzill qu' en rés mortifica la imaginació del espectador, omplir tres actes encara que ab profusió de lirisme; mágica que sols coneix lo qui, com lo senyor Roure, es un consumat y astút autor dramátich.

Seguint la nostra costum de no ressenyar los arguments de las obras pera no destruir l' interés, passém per alt lo del *Castell y la masía*, aconsellant al públich no deixi de anar á veure la última obra de D. Conrat Roure, que li agradará de la manera qu' agrada deleitarse devant las obras pictóricas de Murillo y de Velázquez.

En lo desempenyo demostraren tots quants hi prengueren part lo bon desitx de secundar al autor, sobresurtint las senyoras Monner y Clemente (A.) y los senyors Moragas, Borrás y Martí.

L' autor fou cridat repetidas vegadas á rebre los aplausos de la concurrència, sent al final objecte d' una ovació.—*Ramón Estany.*—B. S.

INAUGURACIO

de las representacions del Teatro Català de Novetats.—«*Sogra y nora*» comedia en 3 actes, de D. Joseph Pin y Soler.

Té conquistada innegable reputació com á novelista lo autor de *La familia dels Garrigas*, y meréixerla igualment com á autor dramátich desitxa sens dupte lo senyor Pin ab l' obra de que 'ns proposem parlar á nostres benévols lectors. Pero no es lo mateix escriure una novela que trassar, sostenir y desarrollar el plan de una producció escénica; perque en aquella hi ha molt camp per corre, no hi ha trabas que lliguin la imaginació del escriptor, y en las obras destinadas al teatro las limitacions son moltes. D' aquí resulta la dificultat de compondre una bona comedia. En *Sogra y nora* hi ha tipos ben presentats; pero com per las causas indicadas no están sostinguts com correspon, la producció se ressent d' aquesta falta; donant per resultat una obra que, en nos-

tre concepte, te un bell primer acte ab una bona escena en son final, un acte segon que comensa molt bé pero que no logra sostenirse, y un acte ters molt inferior. Y es perque, si be está ben presentada la esposició del argument, com aquest no te una base sòlida ahont apoyarse, las situacions apareixen falsas y no arriban á interessar. Proba d'aixó, que algunas escenas del final del acte segon y varias del tercer en las quals l' autor vol concentrar l' interés, fan efecte contrari al que deurian causar, fins al punt de que, en ocasions, lo públich rigui quant convindria que estés molt sério, ja que s' tracta de la honra de una senyora y de la vida de son espós ó de un cosí seu. La situació vol ser enterament dramática; pero está mal portada y no fa efecte.

En quant al assumpto, hem de dir que no 'ns sembla pas ben triat lo qu' ha inventat l' autor pera posar de relleu las consecuencias dels oposats caràcters entre *Enriqueta* y *D.ª Rosa*. Lo nebot d' aquesta, en *Pau*, dirigeix sas miras á la institutriz inglesa *Mistres Price*: tant aquell com aquesta son dos personas lliures y de major edat; *Pau*, freqüenta la casa de *D.ª Rosa*, ahont viu la inglesa; pot veurerla pér tant, á totas horas. ¿A qué vé, donchs, la necessitat de que *Pau* abandoni casa seva á deshora cada nit, pera anar á trovar á *Mistres Price* en lo jardí de la hisenda ahont viuen també *D.ª Rosa* y *Enriqueta*? Aixó pordá ser molt novelesch, y tindrà molt interés en las planas de un llibre; pero no 'n té tractantse de una obra quals personatjes deuen tenir vida real, ja que han d' ésser representats per sers vivents.

Aquesta es la falta principal de la comedia *Sogra y nora*: y en tant ho es, que ni volguent acceptar que no ho sigui, pot l'espectador posarse en situació en las culminants escenas melodramáticas del desafió, ni en la terrorífica del últim acte que, divent ser trágica, resulta cómica y de pobra gust; sobre tot al sortir lo criat ab las regadoras fetas malbé per la bala ab que *Joaquim* volia matar al sen cosí. Aixó es bufo é impropi.

La comedia que analisem aspira á perteneixe al gèneru realista, per qual motiu debém dir que es de dordre que hi hagi convencions y rebuscaments: y es molt convencional, per exemple, lo fet de que *Pau*, poguent donar ó *Elena* 'ls bitllets de Banch sense amagarsen, los hi entregui ab sigilo dins d'un sobre, no mes perque semblin una carta que inspiri sospitas al marit de la dama, y es rebuscament que un metje com lo *Doctor Grau*, entés, filosof y digne 's casi, perque la comedia acabi d' un modo vulgar, ab una senyora de qui ell ne coneix las malas arts y á qui fins ha desairat alguna vegada á causa de son mal geni.

Aixó demostra en un autor falta de inventiva y de experiencia escénica.

Per lo demás y segons havém dit, hi ha en la comedia del Sr Pin y Soler tipos ben presentats, essent los mellsors lo de *Enriqueta* (la nora;) y lo de *Bartomeu* (aquest sobre tot está pintat de má mestre;) lo de la sogra ó sia *D.ª Rosa*, lo de la inglesa *Elena*, y lo del doctor *Grau*. Hi ha un llenguatge natural en lo que no hi faltan xistes oportuns, ab raras excepcions; hi ha várias escenas bonicas que arriban en certs moments fins á que un s' olvidi de la falsa trama que fa d' argument; y per fi, hi ha situacions acertadíssimas, com la preciosa escena del esmorsar en l' acte primer, qu'es de las bonas qu' havém vist en nostre teatro, y aquella del segon en que tan digne part té *Enriqueta*, al refusar, ofesa, lo bras de son marit.

Tot aixó son bellesas que té la producció de que

venim ocupantnos; bellesas que, junt ab la execució, han contribuít á fer agradosa la representació de «*Sogra y nora*» que per altra part ha sigut posada en escena ab molt cuidado, mereixent per aixó aplauso lo director de la companyia Sr. Tutau, qui com, acabém d' espres-sar, ha lograt per aquesta obra un desempenyo bo en lo conjunt.—Ara, individualment, no tant; pero podem alabar á la Sra. Mena, que dona importancia al seu paper—apesar de no ser aquest tan important com deuria ésser—y logra ferse cridar á las taulas per la enteresa ab que sosté la part de *Enriqueta*. Lo Sr. Fontova está també molt bé y es aplaudit ab justicia: procura donar vida al de la sogra la Sra. Palá; y trovém discret al senyor Goula que faria milló lo de *Pau* si deixés del tot cert amanerament en lo dir. Lo primer actor Sr. Bonaplata diu ab naturalitat, pero com no 's va presentar segur de la part, se feren lánguidas algunas escenas en que intervé lo *Doctor Grau* qu' ell representa: La Sra. Parrenyo esta massa grave en lo de *Elena* que, tal com lo interpreta, resulta de vegadas una figura que parla, y lo nou galan jove Sr. Soler, á qui no coneixíam, sosté bastant lo paper de *Joaquim*, que ja es fer prou tractantse de un tipo falseijat. Bé la Sra. Fontova y demás parts secundarias.

La concurrencia va aplaudir, ab mes ó menys justicia, en disintas ocasions, y una part del públich va cridar á las taulas—després del primer acte de un modo entusiasta y ab menys calor en los actes segon y tercer al autor y als artistas, los quals s' hi presentaren: no fentho lo Sr. Pin y Soler que no era al teatro per dol de familia, com va manifestar lo Sr. Bonaplata.—J. BRU.

NOSTRE GRABAT

Innegable es lo clar talent y l' estre dramátich de D. Joseph Martí y Folguera.

Es autor de *Vibraciones*, llibre de poesias castellanas que obtingué éxit entussiasta en tot Espanya; autor de obras dramáticas tan hermosas com *Lo primer amor* y *Foch d' encenalls*, y guanyador de innombrables premis en los Jochs Florals, en los que sols n' hi falta un pera ser Mestre en Gay saber. En lo Certámen del present any guanyá la *Flor natural* que oferí galanament á la distingida senyora esposa del sabí alemany senyor Johannes Fastenrath.

Lo considerém, donchs, mereixedor de que son retrato obri la Galería de artistas y poetas catalans, que anirém publicant en nostre setmanari.

No reparant en sacrificis, comensém á donar com á folletí, que pot encuadernarse per separat, la preciosa comedia *Córis y Mófis*, del distingidíssim escriptor D. Joseph Feliu y Codina.

Revista de la prempsa

REFERENT Á LAS OBRAS ESTRENADAS
en los nostres Teatros Cataláns.

Tots los periódichs de Barcelona parlan de *Lo castell y la masia*, considerantla obra literaria y enumerant, en major ó menor grau, sas bellesas y defectes.

La crítica del Sr. Ixart, estampada en *La Vanguardia*, es la única que la deprecia absolutament y sens consideració de cap mena.

D. JOSEPH MARTÍ Y FOLGUERA

Ayuntamiento de Madrid

Lo públich, no obstant, aplaudeix molt dit drama.

Tots los periódichs d' aquesta capital parlan de la obra del eminent novelista Sr. Pin y Soler *Sogra y no-ra* posant de rellèu, en major ó menor grau, las bellasas que la avaloran y los defectes que la perjudican.

La crítica del diari *La Renaixensa* l' alaba incondicionalment y la trova una maravella artística sens tara de cap mena — L' éxit fou bo.

Tots los periódichs convenen en que la obreta *La gran*, del Sr. Riera y Bertran, va fer riure molt. Algun ha dit qu' es traducció ó arreglo de una obra castellana molt representada.

Si aixó es cert nos ne dolém, tant mes quant se tracta de un escriptor de tant talent con lo Sr. Riera al qui creyem ab prou y sobrada inspiració pera produhir originalitat y bellesa.

Dividida está la Prempsa respecte de la opinió que li meresqué la comedieta *La donay la baylerina*, estrenada en lo Romea.

Mentres algun periódich la deprecia per complert, algun altre li trova qualitas y la alaba

Lo públich la aplaudeix molt.

Unánime es la opinió de la Prempsa al referirse á la comedieta *Qui mes mira...* original de D. Conrat Roure, estrenada en Romea.

La alaban entussiasta é incondicionalment tots los periódichs y opinan, com nosaltres, que es sens dupte la millor obra qu' ha brotat de la ploma del ilustre autor de *Pau Claris*.

APLAUSOS

Havem de comensar donantlos al Sr. D. Ignaci Elías per la esplendides ab que ha fet adornar son hermós colisséu lo Teatro de Novetats.

L' eminent pintor Sr. D. Francisco Soler y Rovirosa y l' distingit arquitecto Sr. Vinyals, mereixen també la mes complerta enhorabona pe l' bon gust y l' acert ab que han desempenyat la tasca que se 'ls hi va encomanar. Lo Teatro de Novetats es ara un dels mes bonichs de Barcelona.

Consignem ab molt gust en aquest primer número la sorpresa que experimentárem al veure al senyor D. Enrich Borrás en la segona representació del drama de D. Frederich Soler: «Lo Monjo negre.» Es lo Sr. Borrás un actor d' excelents qualitats, que 'ns dol no haver conegut avans.

Basta véuerli desempenyar lo paper de la indicada obra, pera convéncers de la intuició, bravesa, claritat de dicció, forsa y gallardía ab que declama. No hi ha pas dubte que l' Teatro Catalá, compta ja ab un altre primer actor de debó.

En lo próxim número donarém compte del exit extraordinari que obtenen en Romea los actors que han suplert en dit teatro als que ara son al de Novetats.

PROTESTAS

Moltíssim va estranyarnos que l' teatro de *Novedades*, restaurat, se posés com á segon titol lo de *Teatro Catalá* y dongués al públich las llistas d' autors y obras en llengua castellana. Aixó clarament indica que l' teatro es *castellá*, y que en ell hi funciona una secció catalana.

Aquesta observació que no poca gent s' ha fet, es tant mes notable, en quant son capitosts del nou teatro alguns autors que fins demanan als que tenen de escriurer treballs pera corporacions que tenen per llenguatge oficial lo de castella, que 'ls escriguin en catalá. Si l' que senta un principi no dona exemple d' observarlo quant ell se troba en condicions de poguerlo observar, no te fé en lo principi, predica lo que no creu y no te dret ni forsa moral pera demanar á ningú cosas que ell te en la má realisarlas y no las realisa.

Sápiga nostre amich En J. Narcis Roca que per encárrech del Ajuntament escriu la biografia de 'n Monturiol, que si la escriu en castellá y al mateix temps acompanyanthi la traducció catalana, farà molt més en obsequi al nostre idioma, que aquells que li demanan que no mes la escrigui en catalá y ells publican solsament en llengua castellana lo que deurían escriure sols en la nostra.

Molt bé 'ns sembla que en lo nou teatro Catalá de Novetats, no sia tothom director com passaba en lo de Romea ab los mateixos actors qu' ara hi ha en aquell, puig recordém que, á mes dels Srs. Fontova y Bonaplata, també eran directors los Srs. Iscle Soler, Goula, Isern y Fuentes; mes d' aixó á que en los cartells del nou teatro no sia D. Lleó Fontova qui ocupi la presidencia, que per tants y tants meritoris conceptes li perteneix, va tant com va de lo just á lo injust.

Lo Sr. Fontova, entremitj dels artistas de molt mérit que realment té Novetats, es lo de mes gerarquía; es un actor eminent; es lo fundador y la gloria del Teatro Catalá, y, com havem dit, vegérem ab profunda pena que no se l' anunciés ab la atenció deguda.

ANAGRAMA

La dextral que m' has donat
per tallá la *tot* del arbre
no serveix. que té una *tot*
qu' es *tot* que véurela espanta

ROCH PALET DE RIERA.

La solució en lo número próxim.

La correspondencia al Administrador, Aribau, 93, 3.er, 1.º

Tip. Española, Hospital, 87.